

27. 8. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Bude mít Váš dědic přístup k Vašemu účtu na facebooku? Zajímavé soudní rozhodnutí z Německa i z pohledu českého práva

Napadlo Vás, co bude s Vaším facebookovým účtem, až už tu nebudete? Kdo k němu bude mít přístup a za jakých podmínek? Jedním z témat současného civilního práva je mimo jiné problematika tzv. digitální pozůstalosti.

GLATZOVA & Co.

Tedy řešení toho, zda a v jakém rozsahu na dědice přechází digitální obsah, který zůstavitel vytvořil na internetu, ať už jde o různá úložiště souborů, emailové schránky nebo právě i účty na sociálních sítích. V následujícím textu je stručně představeno soudní rozhodnutí z nedávné doby, které je v Německu některými považováno za průlomové, neboť mu lze dokonce obecně rozumět tak, že dědicové v zásadě vstupují do práv a povinností všech smluv o užívání účtů, které zůstavitel na internetu má.[1] Protože české právní předpisy tento problém stejně jako německé výslovně neřeší, je zajímavé se s argumenty pro toto řešení blíže seznámit a položit si otázku, zda by nemělo být postupováno stejně i v rámci českého práva.

1. Skutkový stav - proč dědic vlastně chtěl přístup k účtu na sociální síti?

Žalobkyně, matka zesnulé dcery se v předmětném soudním řízení vůči facebooku[2] jako její dědic domáhala přístupu k jejímu účtu, zejména obsahu tam uložené komunikace. Její dcera zemřela ve věku 15 let za doposud neobjasněných okolností při srážce s vozem berlínského metra. Žalobkyně se poté pokusila k účtu své dcery přihlásit, ale ze strany facebooku jí to nebylo umožněno. U účtu již bylo totiž na základě oznámení třetí osoby o úmrtí uživatele nastaveno tzv. zvěčnění účtu (*Gedenkzustand des Kontos, memorialized account*),[3] které představuje jakýsi virtuální pomník uživatele a u kterého v závislosti na nastavení soukromí daného účtu mohou přátelé daného člověka sdílet vzpomínky. Toto nastavení však již neumožňuje přihlášení k účtu, a to i při zadání správných přístupových údajů, které matka znala. Důvodem matky pro přihlášení k účtu její dcery bylo to, že chtěla zjistit, zda měla dcera krátce před svou smrtí sebevražedné úmysly a dále informace, kterými by mohla odvrátit nároky na náhradu újmy ze strany řidiče metra.[4]

2. Závěr soudu - práva o povinnosti ze smlouvy o užívání účtu na dědice přechází

Jak už to ve složitějších případech bývá, matka se svého práva pravomocně domohla až u nejvyšší soudní instance.[5] Německý Spolkový soudní dvůr žalobě matky vyhověl a dospěl k obecnému závěru, že při smrti majitele účtu na sociální síti v zásadě přecházejí práva o povinnosti ze smlouvy o užívání takového účtu na dědice. Přístupu k účtu a v něm obsažené komunikaci nebrání ani postmortální právo na ochranu osobnosti zůstavitele, ani „listovní“ tajemství nebo právo na ochranu osobních údajů.[6]

3. Výběr z argumentace soudu

Soud se nejprve zabýval ustanovením německého občanského zákoníku o univerzální sukcesi a dovodil, že účet na sociální síti, resp. práva a povinnosti ze smlouvy o užívání takového účtu na dědice jako právního nástupce přechází. To však za předpokladu, že smlouva mezi uživatelem a provozovatelem sociální sítě nestanoví jinak. V daném případě tomu tak nebylo. Nadto soud uvedl, že i kdyby tehdy platná pravidla pro nastavení tzv. zvěčnění účtu byla do smlouvy, resp. všeobecných obchodních podmínek („VOP“) řádně zahrnuta, neobstála by z pohledu ustanovení občanského zákoníku o neúčinnosti ustanovení VOP, které druhou stranu nepřiměřeně znevýhodňují.

Dále se soud zabýval důvody pro odepření přístupu, které více či méně napadnou každého čtenáře a které zřejmě facebook v dané věci namítal. Jednalo se např. o to, zda jsou práva a povinnosti vázána na osobu uživatele nebo provozovatele v takové míře, že by tato osobní povaha jejich přechod na právního nástupce vylučovala.[7] Soud tento argument odmítl zejména s odkazem na to, že z tohoto pohledu nejsou relevantní práva a povinnosti smluvních stran, nýbrž až obsahy, které uživatelé na sociální síti vytvářejí (vytváření profilové stránky, posílání zpráv). Povinnosti a práva jsou technické povahy, a mohou proto přejít - např. na rozdíl od smlouvy o poskytnutí lékařské péče - na právního nástupce.

Sice je pravdou, že účet je zaměřen na osobu uživatele v tom smyslu, že poskytované služby může užívat pouze pod svým účtem. Tento aspekt však nevede k vyloučení přechodu smlouvy, neboť právo dědice nezahrnuje nadále aktivní používání tohoto účtu, kterého se žalobkyně v konkrétním případě stejně nedomáhá, nýbrž jen možnost nahlédnout do obsahu takového účtu.

Neuspěl ani argument, že přechod by byl v rozporu s právem na ochranu osobnosti jiných uživatelů, se kterými zesnulý uživatel komunikoval. Uživatel facebooku totiž nemá dle soudu oprávněný zájem se spoléhat na to, že si jeho zprávu přečte pouze uživatel účtu, kterému ji posílá, a ne třetí osoba. V neposlední řadě soud v tomto ohledu konstatoval, že není důvodu u digitálního obsahu dělat výjimku z pravidla, že na dědice přecházejí i dispozice s listinami osobního charakteru, např. deníky zůstavitele. *„Rozdíl spočívá pouze ve způsobu přechodu pozůstalosti: zatímco u listin nebo datových nosičů ve vlastnictví, případně držbě zůstavitele přecházejí na dědice práva k těmto věcem, u obsahů nacházejících se na serverech vstupují dědicové - stejně jako v tomto případě - jako právní nástupci do smluvního vztahu.“*[8]

S ohledem na příslušnou úpravu listovního tajemství soud uvedl, že tajemstvím jsou chráněni účastníci komunikace před tím, aby obsah a bližší okolnosti komunikace byly poskytovatelem služby zpřístupněny třetí osobě, která se komunikace neúčastní. Dědic však není v tomto smyslu třetí osobou, ale naopak rovněž chráněným účastníkem této komunikace, a to na základě svého vstoupení do práv a povinností původního účastníka. Zajímavý je také argument, že zde není žádný důvod činit rozdíl od situace, kdy si účastník uložil svou komunikaci např. na USB, které do pozůstalosti bezesporu náleží.

Přístupu k účtu dle soudu nebrání ani aktuální právo na ochranu osobních údajů. Nařízení o ochraně osobních údajů („**Nařízení**“) se vztahuje pouze na žijící fyzické osoby, a proto nijak nechrání osobu zůstavitele. U druhého účastníka komunikace se zůstavitelem pak soud dovodil, že případné zprávy nebo posty obsahující osobní údaje jsou zpracovávány oprávněně, neboť zpracování je nezbytné pro splnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, a také je nezbytné pro účely oprávněných zájmů dědice (srov. čl. 6 Nařízení).

4. A co na to české právo?

Identické otázky se nabízejí i v rámci českého práva. Za prvé účinný občanský zákoník vychází obdobně jako v Německu ze zásady univerzální sukcese. Za druhé v něm rovněž absentuje jakákoli regulace tzv. digitální pozůstalosti.[9]

I přesto, že na základě mých informací naše soudy obdobnou otázku ohledně přechodu digitální pozůstalosti na dědice doposud neřešily, lze očekávat, že obdobné otázky dříve nebo později předmětem soudního rozhodování budou nebo že se je rozhodne vyřešit prostřednictvím novely občanského zákoníku sám zákonodárce. Ať už při argumentaci v příslušných sporech nebo při hledání odpovídající úpravy lze pak obdobně použít i výše zmíněné argumenty z aktuální německé soudní praxe.

Zároveň lze s ohledem na tuto právní nejistotu doporučit, aby si uživatel sám stanovil, zda a kdo bude mít po jeho smrti k jeho účtu na sociální síti přístup. V rámci facebooku lze toto v současné době nejlépe provést určením pověřené kontaktní osoby přímo v rámci nastavení svého účtu nebo naopak zvolením možnosti, aby byl účet trvale odstraněn.[10] Tím si uživatel nejspíše zajistí, že bude jeho přání (dle mého názoru jako platné smluvní ujednání)[11] po jeho smrti všemi stranami respektováno, a zamezí např. vzniku podobného sporu, který zde byl představen.

JUDr. Vojtěch Lovětínský,
advokátní koncipient

[Glatzová & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

Fax: +420 224 248 701

e-mail: office@glatzova.com

[1] Srov. např. sdělení Vertrag über ein Benutzerkonto bei einem sozialen Netzwerk ist vererbbar - Bundesgerichtshof schafft Rechtssicherheit für den „Digitalen Nachlass“ k dispozici >>> [zde](#).

[2] Facebook Ireland Limited

[3] Srov. čl. 4.5.5 aktuálně platných podmínek používání služby. Srov. k dispozici >>> [zde](#).

[4] Srov. tiskovou zprávu Spolkového soudního dvora k dispozici >>> [zde](#).

[5] Je nutné však doplnit, že k okamžiku psaní tohoto článku není známo, zda bude mít případ ještě dohru u Spolkového ústavního soudu.

[6] Srov. rozhodnutí Spolkového soudního dvora ze dne 12. července 2018, sp. zn. III ZR 183/17. Rozhodnutí je k dispozici >>> [zde](#).

[7] V této souvislosti srov. ustanovení § 1475 odst. 2 účinného českého občanského zákoníku („OZ“): „Pozůstalost tvoří celé jmění zůstavitele, kromě práv a povinností vázaných výlučně na jeho osobu,

ledaže byly jako dluh uznány nebo uplatněny u orgánu veřejné moci.“ A rovněž srov. § 2009 odst. 2 OZ: „Smrtí věřitele právo zanikne, bylo-li plnění omezeno jen na jeho osobu.“ Mám za to, že uvedený argument o tom, že smlouva o užívání účtu není osobní povahy, lze použít i při výkladu těchto ustanovení.

[8] Bod 50 rozhodnutí.

[9] Srov. zejména ustanovení § 1475 odst. 2 OZ.

[10] Srov. čl. 4.5.5 aktuálně platných podmínek používání služby: „Můžete určit osobu (tzv. pověřenou kontaktní osobu), která bude moct spravovat váš účet, pokud dojde k jeho zveřejnění. Pouze pověřená kontaktní osoba nebo osoba, kterou jste uvedli v platné závěti nebo podobném dokumentu vyjadřujícím výslovný souhlas se zveřejněním vašeho obsahu pro případ úmrtí nebo nezpůsobilosti, může požádat o zveřejnění obsahu na vašem účtu po jeho zveřejnění.“ Srov. k dispozici >>> [zde](#).

[11] Trvalé odstranění účtu po smrti uživatele lze dle mého soudu vyložit jako určení doby, na kterou je trvání závazku omezeno. Rovněž určení pověřené kontaktní osoby představuje zcela určitou vůli smluvních stran, jak má být závazek po smrti uživatele modifikován. K respektování vůle smluvních stran srov. Chalupa, I., Reiterman, D. Muzikář, M. Dědické právo. Základy soukromého práva IX. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 5.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)